

Participace mládeže

Co to je participace?

Slovo participace lze překládat různě. Jedním z nejčastějších překladů je spoluúčast, respektive spoluúčast na rozhodovacím procesu. I když tento překlad není přesný, do značné míry vystihuje obsah slova participace. Nicméně existují i další možné výklady tohoto slova: spolupráce, partnerství, spolurozhodování, otevřenou komunikaci, zapojování, spojení, spoluzodpovědnost, aktivitu, tvořivost a další. Participace mládeže pak znamená zapojení mladých lidí do procesu spolurozhodování, spoluúčasti, atd.

V praxi pak můžeme participaci vidět jako kulaté stoly, veřejná setkání., dětské parlamenty, ankety, diskuze a jiné. Všechny tyto setkání pomáhají v mladých lidech rozvíjet zájem o dění okolo sebe, o dění ve společnosti. Zároveň jim tyto aktivity dávají možnost vyjádřit se k tématům, které se jich týkají, čímž dochází k posilování jejich právního vědomí, vědomí budoucího plnohodnotného občana. Jako další přidaná hodnota těchto akcí je i ovlivnění samotného rozhodovacího procesu ve prospěch názorů mladých lidí.

Výhody participace

Na prvním místě je jistě možnost ovlivnění rozhodování, a to jak na školní, obecní, regionální, celostátní či evropské úrovni. Jako další pozitivum participace lze jistě uvést budování „komunit“. Mladí lidé se stejnými zájmy se sdružují do skupin za účelem vytvoření většího a účinnějšího tlaku. Participace také umožňuje efektivnější rozhodování, neboť výsledné rozhodnutí je pak daleko více konsensuální a s větší podporou. V neposlední řadě se dá jistě uvést jako pozitivum posilování důvěry v samotný systém a upevňování pocitu, že názor občanů respektive mladých lidí je důležitý pro rozhodovací orgány.

Negativa participace

Nejčastějším důvodem kritiky je strach z ohrožení zastupitelské demokracie. Tedy z toho, že zvolení zástupci nemohou plně využívat svého mandátu, ale musí neustále brát ohled na aktuální náladu ve společnosti. S tímto souvisí i další kritický bod participace, a to ten, že názor veřejnosti je často emotivní a odráží aktuální potřeby, což není dobrým výchozím bodem pro jakékoliv plánování. Další kritika spočívá v tom, že participace může být zneužita

nátlakovými skupinami, které ovlivní aktuální náladu ve společnosti v jejich prospěch. Negativum je pak také prodloužení samotného rozhodovacího procesu, neboť konzultace s veřejností vyžadují čas i finanční prostředky. Otázkou také je, zda je participace možná ve všech oblastech lidské společnosti. Například v otázkách obrany, soudnictví či v krizových situacích je zapojení veřejnosti spíše negativní než pozitivní. V souvislosti s participací mládeže pak vyvstává další komplikace, a to otázka odpovědnosti. Existuje názor, že do rozhodovacího procesu by měli být zapojeni pouze lidé, kteří dosáhli plnoletosti, nikoliv děti a mládež.

Podpora participace mládeže

Podpora participace mládeže je z mnoha stran. Jedním z nich je například Vláda ČR, a zejména pak MŠMT, které si v Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013 stanovilo množství priorit na pomoc rozvoje participaci mládeže. Dalším propagátorem mládežnické participace je EU. Klíčovými dokumenty jsou pak Usnesení Rady EU o obecných cílech pro participaci a informovanost mladých lidí a Bílá kniha Evropské komise: Nový podnět pro evropskou mládež. Rada Evropy je také nositelem myšlenky širší participaci mládeže, její Revidovaná Evropská charta participace mladých lidí na místním a regionálním životě je toho důkazem.

Projekty v oblasti participace mládeže

Program Participace, v jehož gesci je Národní parlament dětí a mládeže, jakožto zaštit'ující orgán krajských, městských a školních parlamentů, je typickým příkladem snahy o zvýšení participace mládeže v rozhodovacích procesech. Dalšími projekty jsou Asociace debatních klubů ČR, projekt Sami o Sobě, participace fungující pod Pionýrem, Asociace pro mezinárodní otázky a její Pražský studentský summit a mnoho dalších.

Zdroje:

Bílá kniha Evropské komise: Nový podnět pro evropskou mládež

(<http://www.czp.cuni.cz/info/EU/Komise/EUbkmlad.pdf>)

Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013

(<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-statni-politiky-pro-oblast-deti-a-mladeze-na-obdobi-2007-2013>)

Národní parlament dětí a mládeže (<http://www.participace.cz/npdm/>)

Participace a informovanost, cesta k aktivnímu občanství

(<http://lms.nidm.cz/course/view.php?id=52>)

Revidovaná Evropská charta participace mladých lidí na místním a regionálním životě

(http://www.radaevropy.cz/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=51&Itemid=97)

Usnesení Rady EU o obecných cílech pro participaci a informovanost mladých lidí

(<http://www.msmt.cz/mladez/usneseni-rady-eu-o-obecných-cilech-pro-participaci-a-informovanost-mladých-lidi>)

V textu byly použity výstupy ze vzdělávacího programu Participace a informovanost, který pro projekt Klíče pro život realizovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Národním institutem dětí a mládeže, připravila Agora CE o.s. Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.